

Betegtájékoztató

CT vizsgálat

A komputertomográf, a hagyományos felvételektől eltérően az emberi testet hossz tengelyével merőlegesen, haránt metszeteiben mutatja. A CT-készülék alapelve, hogy egy röntgensugárból kiinduló vékony sugárnyaláb, a vizsgálandó testrészt, illetve szerveket egy-egy testkeresztmetszetben minden irányból letapogatja, majd a szöveteken átjutott röntgensugarakat egy ún. detektor (érzékelő) segítségével mérjük. Az adatokat számítógép dolgozza fel.

Ezen vizsgálómódszer jelentősége a hagyományos módszerekkel szemben, hogy a különböző struktúrák nem vetülnek egymásra, képük nem összegződik, így részleteiben vizsgálhatók. Amennyiben egy szövet összetétele valamilyen kóros folyamat következtében megváltozik, ez gyakran megváltoztatja sugáráteresztő, illetve sugárrelnyelő képességét, így az elváltozás a felvételen láthatóvá válik.

A kontrasztanyag hányingert, émelygést okozhat, ezért a vizsgálatra éhgyomorral kell menni.

Amennyiben cukorbeteg és gyógyszert szed, azt mindenképpen jelezze, amikor az időpontot kéri a vizsgálatra.

A fejlődő magzat különösen érzékeny a röntgensugár okozta károsodásra, ezért a nők terhességüket vagy annak lehetőségét feltétlenül jelezzék a vizsgálat előtt.

Az alkalmazott kontrasztanyag allergiás reakciót okozhat! Erről a vizsgálat előtt pontos tájékoztatást kap, írásban is. A tájékoztatót elolvasva, a személyzet szóbeli tájékoztatását is kérheti, majd beleegyezését a vizsgálatba írásos formában is meg kell adni.

A tudott jóderzékenységet szintén jelezni kell a vizsgáló orvosnak.

A tüszúrás helyén vérzés, bőrbevérzés, gyulladás keletkezhet.

Az érpályába közvetlenül beadott vagy közvetve bejutott kontrasztanyag hatására kialakulhatnak:

- Nemkívánatos kísérő jelenségek: melegségérzet, érgörcs, vénagyulladás, vénaelzáródás.
- Általános reakciók: émelygés, szédülés, forróságérzés, hányinger, hányás, bőrkiütés, vizenyők, továbbá köhögés, tüsszentés, szapora légzés és szapora szív működés.
- Komolyabb mellékhatások: ájulás, vérnyomás ingadozás, ritmuszavar.
- Súlyos mellékhatások: izgatottság, erős verejtékezés, görcsroham, gégevizenyő, asztmás roham, tüdővizenyő, eszméletvesztés, légzésbénulás, szívizom elégtelenség, kóma.
- Kivételesen ritkán: szívmegállás vagy anafilaxiás sokk.

Mindezek bekövetkeztét előzetes próbákkal nem lehet kizárni.

A vizsgálat alatt a beteget egy asztalra fektetjük, amely egy kerek nyíláson át becsúszik egy nagyméretű gyűrűbe, a tulajdonképpeni gépbe. A gyűrűben - a páciens ezt nem látja - az asztal körül körbe fordul egy röntgensugarakat kibocsátó, és vele szemben egy azokat felfogó egység. A gép ezáltal megméri, hogy a vizsgált harántmetszet pontjaiban milyen mértékű a sugárelnyelődés. Ezeknek az értékeknek alapján bonyolult matematikai és számítástechnikai műveletek során a számítógép monitoron jeleníti meg az adott testszelet metszeti képét. A páciensnek a mérések alatt mozdulatlanul kell feküdnie, hasi, mellkasi vizsgálatoknál a mérések alatt vissza kell tartania a lélegzetét. Ilyenkor hangszórón kap utasításokat a kezelőhelyiségből. A vizsgálat közben az asztal időnként (vagy folyamatosan) egyre beljebb csúszik a gyűrűbe.

A vizsgálatra üres gyomorral kell érkezni, a vizsgálat előtt 4-6 órával az étkezést kerülni kell, mert a kontrasztanyag hányingert okozhat. A hasi vizsgálatok előtt kb. 1 órával a betegnek kontrasztanyagot (vagy folyadékot - vizet) is kell innia, hogy a vizsgálat közben a kontrasztanyaggal telt belek a környező szervektől, kóros képletektől biztonsággal elkülönüljenek.

Ha a páciens a vizsgálat idején állapotos, vagy a terhesség gyanúja fennáll, azt jelezni kell a vizsgálat előtt. A terhesség első 3 hónapja alatt a fejlődő magzat különösen érzékeny a röntgensugár okozta károsodásokra!

Esetleges jóderzékenységet jelezni kell a vizsgálatot végző orvosnak.

A szájon át elfogyasztott kontrasztanyagnak hashajtó hatása lehet.

A CT-vizsgálat elvégzése csak indokolt esetben szükséges. Sokszor egy veszélytelen ultrahangvizsgálat is elegendő ugyanannak a diagnózisnak a felállításához. Bár a kapott sugárdózis alacsony, a vizsgálatot csak akkor érdemes elvégezni, ha érdemi információ várható tőle vagy befolyásolhatja a kezelés menetét. A jódos kontrasztanyag okozta allergiás reakció rendszerint ritka és enyhe, pl. bőrpír, csalánkiütés, bőrvizketés jelentkezik, de a kontrasztanyag-allergia egyéb gyógyszer- és vegyszerallergiákhoz hasonlóan súlyos, akár életveszélyes szövődmények, ún. anafilaxiás sokk kialakulásához is vezethet.

A vénás kontrasztanyag adása, a tűszúrás kellemetlenségével jár. A beadását követő néhány percben forróság, émelygés, fémes szájíz érezhető, mely hamar megszűnik.

Amennyiben további felvilágosításra lenne szükség a következő telefonszámon, ill. címen tud érdeklődni:

Debreceni Egyetem Klinikai Központ
Kenézy Gyula Campus
Központi Radiológiai Diagnosztika
4031 Debrecen, Bartók B. 2-26.
Telefon/Fax: 52 511-839, e-mail: ct.kenezyl@med.unideb.hu